

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ОТБРАНАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

21.02.2011 г.

№ ОХ-130

гр. София

Относно: Обявяване на Стратегия за развитие на системата за обучение по английски език.

На основание чл. 26, т. 15 и чл. 31, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България

ЗАПОВЯДВАМ:

1. Обявявам *Стратегия за развитие на системата за обучение по английски език* (Приложение 1).

2. Отменям *Стратегия за развитие на системата за обучение и контрол по английски език за периода 2006-2010 г.*, обявена с моя заповед №ОХ-10/06.01.2006 г.

3. Настоящата заповед да се публикува в Интернет-страницата на Министерството на отбраната и АИС на ръководния състав на Българската армия.

Контрола по изпълнение на заповедта възлагам на директора на дирекция „Управление на човешките ресурси“.

**МИНИСТЪР НА ОТБРАНАТА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

АНИЮ АНГЕЛОВ

СТРАТЕГИЯ

ЗА РАЗВИТИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

ВЪВЕДЕНИЕ

Пълноправното членство на Република България в НАТО и Европейския съюз поставя нови предизвикателства и задачи пред въоръжените сили на страната ни в една сложна и динамична среда на сигурност. Участието на военни формирования от Българската армия в международни съвместни операции и мисии, ръководени от НАТО, ЕС и ООН, превръща владеенето на английски език във важен аспект от повишаването на оперативната ни съвместимост със съюзници и партньори.

Обучението по английски език е приоритетна задача, свързана с модернизацията и трансформацията на Въоръжените сили на Република България и един от основните инструменти за осъществяването на поетите национални ангажименти по осигуряването на способности за нуждите на НАТО. Системата за обучение по английски език не съществува изолирано и се влияе от редица фактори, които засягат въоръжените сили като цяло – поставените нови мисии и задачи, измененията в законовата уредба, трансформацията на структурите и кариерното развитие на личния състав, мощното навлизане на съвременни технологии и др.

Поради естеството на знанията и уменията, които трябва да бъдат усвоени и поддържани в активна форма, езиковото обучение е процес, който обхваща дълъг период от време и не дава бързи резултати. Тази особеност поставя и едно от предизвикателствата, което стои пред системата за обучение по английски език, свързано с откъсването на определен контингент обучаеми от преките им служебни задължения за дълъг период от време. Ето защо, търсените резултати не могат да бъдат постигнати без ангажирането на командирите/началниците и органите за управление на човешките ресурси за правилното и точното определяне на целевите групи обучаеми и нивото на тяхната подготовка.

От друга страна, мотивацията на отделните военнослужещи и тяхната лична отговорност и стремеж към самоусъвършенстване трябва да допълват усилията на управленските структури за постигане на желаните резултати. В тази насока трябва да се търсят възможности за възнаграждаване на труда на военнослужещите от военните формирования на силите с висока и ниска степен

на готовност, които отговарят в пълна степен на езиковите изисквания за заемане на длъжностите.

Основна роля на обучаващите организации е осигуряването на необходимите условия и програми за качествено езиково обучение, съобразено с нуждите на въоръжените сили. Освен преподавателската дейност, която извършват, обучаващите организации разработват и нови учебни програми, форми на обучение и учебни материали, което изисква значителна натовареност на преподавателския състав. Ето защо, необходимо е да се търсят начини преподавателите, занимаващи се с тези дейности, да бъдат допълнително мотивирани и насърчавани.

Важен етап за затваряне на цикъла на обучение и основен показател за степента на изпълнение на поетите национални ангажменти към НАТО е обективната и точна оценка на придобитите знания и умения по английски език на обучаемите. В тази връзка, от голяма важност е всички военнослужещи и цивилни служители, преминали през системата за обучение по английски език, задължително да полагат изпит по английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001.

I. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА СТРАТЕГИЯТА

Целта на Стратегията е оптимизирането и усъвършенстването на системата за обучение по английски език, така че ефективно да отговори на потребностите, свързани с изпълнението на Цел на въоръжените сили E 0356 „Езикови умения на силите за развърщане“.

Задачите на Стратегията са:

- да определи мисията, основните елементи, целите, задачите и основните принципи на системата за обучение по английски език;
- да определи участниците в управлението и администрирането на системата за обучение по английски език и техните отговорности;
- да даде общи указания относно планирането на обучението по английски език;
- да опише моделите на обучение по английски език (обучаващи структури; категории обучаеми; видове обучение и изисквания към обучаемите; начини на оценяване и контрол);
- да даде насоки относно използването и администрирането на изпита за определяне нивото на владеене на английски език съгласно стандартизационно споразумение на НАТО STANAG 6001 за нуждите на въоръжените сили;
- да определи изискванията към преподавателския състав относно тяхното назначаване и професионално развитие;
- да определи начините за финансиране на обучението по английски език;

- да даде насоки по поддържането и модернизирането на учебно-материалната база.

II. СЪСТОЯНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК КЪМ 2010 г.

През изминалите пет години, обучението по английски език за нуждите на въоръжените сили се осъществяваше съгласно *Стратегия за развитие на системата за обучение и контрол по английски език 2006-2010 г.*, която успешно изпълни поставените цели и задачи и положи една стабилна основа за бъдещото развитие на системата за обучение по английски език.

Сред постигнатите резултати за периода 2006-2010 г. са:

- стандартизиране на изискванията, методиката и програмите за провеждане на обучението по английски език във висшите военни училища, Военна академия „Г. С. Раковски“ и военните формирования на Българската армия, където има такова обучение;

- разработване на курсове по специализиран английски език и дистанционни курсове по общ английски език;

- модернизирание на учебно-материалната база и изграждане на езикови лаборатории и центрове за самостоятелна работа;

- създаване на департамент „Чуждоезиково обучение“ – гр. Шумен към НВУ „В. Левски“, като съвместен българо-американски проект и обявяването му за Център на НАТО за обучение по английски език по инициативата „Партньорство за мир“;

- осигуряване на учебна литература и експертна помощ в областта на обучението по английски език чрез програмата „Чуждестранно военно финансиране“ (FMF) на американското правителство;

- осигуряване на квалификационни курсове в чужбина за преподавателския и административния състав по Международната програма за военно образование и обучение на правителството на САЩ (IMET) и Програмата за военно сътрудничество на Канада;

- стандартизиране и централизиране на изготвянето на тестовете и провеждането на изпитите за определяне нивото на владение на английски език съгласно стандартизационно споразумение на НАТО STANAG 6001 (към края на 2010 г. удостоверения за владение на английски език съгласно STANAG 6001 притежават над 4000 военнослужещи и цивилни служители, като 66% от тях са за ниво 2222 и по-високо);

- повишаване на езиковите умения на обучаемите във висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски“. Ако през 2005 г. след проведен изпит по английски език съгласно STANAG 6001 само 36% процента от випускниците са издържали изпита и са получили сертификат (като 12% са с резултат ниво 2222 и по-високо), то през 2010 г. този процент е нараснал на 90%, като 61% от сертификатите са за ниво 2222 и по-високо;

- приноса на представителите на Република България в Бюрото за международно езиково координиране (BILC) към НАТО по отношение на ревизирането на изискванията за владене на английски език по Цел на въоръжените сили Е 0356 и изменението им, като следва:

- за всички офицери на командни длъжности от декларираните сили от ниво 3333 на 3232 съгласно STANAG 6001;

- за всички останали офицери – от ниво 3333 на ниво 2222 съгласно STANAG 6001;

- за сержантите, които ще контактуват с представители на други контингенти – от ниво 3232 на ниво 2222 съгласно STANAG 6001;

- за личния състав от свързочните мрежи на тактическо ниво – от ниво 2221 на ниво 2211 съгласно STANAG 6001.

- около 50% степен на изпълнение на Цел на въоръжените сили Е 0356 към 2010 г.

Освен постигнатите резултати, през периода 2006-2010 г. беше натрупана значителна експертиза и бяха направени следните констатации, на които трябва да се обърне специално внимание:

- командирите/началниците на военнослужещите от декларираните формирования са затруднени при отделянето на подчинените си от преките им служебни задължения за езиково обучение с продължителност 3 месеца и повече;

- след завършването на обучението си в езиковите курсове, средно половината от завършилите обучаеми не се явяват на изпит по английски език съгласно STANAG 6001, което до голяма степен обезсмисля проведеното обучение от гледна точка на изпълнение на Цел на въоръжените сили Е 0356 „Езикови умения на силите за развърщане“;

- в недостатъчна степен се използват възможностите на дистанционното и поддържащото обучение;

- настоящият ред за използване на тест ALCPT при подбора на кандидати за съответните нива изпълнява частично целта, с която е въведен като входящо изискване;

- изходящите изисквания за съответното ниво на квалификационните курсове не са изцяло съобразени с настоящите входни изисквания;

- програмата на квалификационен курс IV ниво успява частично да изпълни поставените пред него цели за усвояване на знания и умения по английски език на ниво 3333 съгласно STANAG 6001;

- липсва планирано взаимодействие за оказване на методическа помощ на инструкторите по английски език от декларираните формирования в които се осъществява езиково обучение от страна на преподавателския състав от висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски“;

- в част от декларираните формирвания, въпреки наличната учебно-материална база, учебна дейност по английски език не се осъществява поради липсата на назначени инструктори по английски език;

- при някои випуски курсанти и слушатели не беше спазен минималния брой часове по английски език, препоръчван в *Стратегията за развитие на системата за обучение и контрол по английски език за периода 2006-2010 г.*, което се отрази неблагоприятно на езиковата им подготовка и резултатите, които бяха отчетени от нея;

- липсват конкретни стимули за мотивиране на военнослужещите и цивилните служители за самостоятелна езикова подготовка, повишаване на квалификацията в езикови курсове и покриване на изискваните от длъжностните им характеристики нива на владеене на английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001.

Направените констатации налагат търсенето на нови пътища и механизми за оптимизиране на структурата, организацията, управлението, планирането и методиката за провеждане на обучението по английски език за нуждите на въоръжените сили.

III. МИСИЯ, ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ, ЦЕЛИ, ЗАДАЧИ И ПРИНЦИПИ НА СИСТЕМАТА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

Мисията на системата за обучение по английски език е да осигури съвременно, качествено и ефективно обучение по английски език, което позволява на военнослужещите и цивилните служители да придобият езикови умения, необходими за успешното изпълнение на техните професионални задължения и интегрирането им в многонационална среда.

Основните елементи на системата за обучение по английски език са:

- организационните структури за ръководство, планиране и провеждане на обучението по английски език;

- личният състав: преподаватели, обучаеми, административен и обслужващ състав;

- технологията на обучение: форми и методи за обучение;

- учебно-материалната база: технически средства за обучение, офис техника, учебна литература и материали, езикови лаборатории и сграден фонд.

Всички тези елементи са функционално свързани за осъществяването на процеса на обучение по английски език и изпълнението на целите, които са поставени пред системата.

Целите на системата за обучение по английски език са:

1. Да провежда обучение по общ и специализиран английски език в системата на военното образование и квалификация, което да дава възможност на обучаемите да придобиват необходимите знания и умения за покриването на изискваните в длъжностната им характеристика нива на владеене на английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001.

2. Да предлага съвременни програми за езиково обучение за нуждите на дадена категория обучаеми.

3. Да разполага с модерна учебно-материална база за провеждането на качествено езиково обучение.

4. Да разполага с добре подготвен преподавателски екип, който активно и с желание да работи за успеха на обучаемите.

5. Да помага на обучаемите да достигнат онова ниво на езикова компетентност, което ще ги направи „независими“ и ще им позволи да се занимават с езика и да усъвършенстват уменията си самостоятелно.

6. Да осигурява стандартизирана, обективна и справедлива проверка на езиковите знания и умения.

Така поставените цели изискват изпълнение на следните **основни задачи**, които стоят пред системата за обучение по английски език:

- системата за придобиване на образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и „магистър“ по професионално направление „Военно дело“ във висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски“ да подготвя младшите и старшите офицери на такова ниво на владеене на английски език съгласно STANAG 6001, което да им дава възможност да участват в декларираните сили по Цел на въоръжените сили E 0356;

- ревизиране на досегашните входящи и изходящи изисквания в различните модели на обучение по английски език;

- разработване и пилотиране на нови форми за обучение, които да съчетават етапи на присъствена и дистанционна форма на обучение;

- развиване на системата за дистанционно обучение;

- разширяване на потенциала на курсовете за поддържащо обучение чрез разработването на нови краткосрочни курсове в редовна и/или дистанционна форма на обучение;

- ревизиране на продължителността и актуализиране на съдържанието на квалификационния курс по общ английски език IV ниво;

- оказване на методическа помощ на инструкторите по английски език в декларираните формирания от страна на преподавателския състав от висшите военни училища и ВА „Г. С. Раковски“;

- оптимизиране на процедурата по предварителен подбор на обучаемите в квалификационните курсове;

- оптимизиране на системата за провеждане на изпитите по английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001 чрез въвеждане на компютърно подпомагани тестове.

Основните принципи, които трябва да бъдат спазвани при функционирането на системата за обучение по английски език са:

- последователност на подготовката и осигуряване на приемственост между моделите на обучение на различните категории обучаеми;

- активно и конструктивно взаимодействие и разпределена отговорност между всички заинтересовани страни и участници в процеса на обучение;

- баланс между интересите на организацията и индивидуалните интереси, така че да има съответствие между важността на изискваните резултати и начините за стимулиране и мотивация, прилагани за тяхното достигане.

IV. УЧАСТНИЦИ В УПРАВЛЕНИЕТО И АДМИНИСТРИРАНЕТО НА СИСТЕМАТА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК И ТЕХНИТЕ ОТГОВОРНОСТИ

Управлението и администрирането на системата за обучение по английски език се осъществява от дирекция „Управление на човешките ресурси“ на Министерството на отбраната, Съвместното командване на силите, видовете въоръжени сили и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски“.

1. Дирекция „Управление на човешките ресурси“:

а/ формира политиката за развитие на системата за обучение по английски език чрез изготвяне и актуализиране на стратегия за нейното развитие;

б/ осъществява процедурите за управление на системата за обучение по английски език чрез изготвяне на:

- заповеди и планове относно създаването на организация за изпълнението на стратегията;

- нормативни актове, регламентиращи придобиването и повишаването на квалификацията и преквалификацията;

- заповеди относно критериите и механизма за подбор на обучаемите и начина на провеждане на обучението;

- заповеди относно реда за разработване и администриране на тестове по английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001, тяхната валидност, сигурност и давността на резултатите;

- заповеди за зачисляване на военнослужещи и цивилни служители от Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната в курсове по английски език;

- графици за проверка и валидиране на програмите за обучение по английски език;

- заповеди за определяне на нормативите за натовареност на преподавателите по английски език;

- план за обучение на преподавателския състав (военнослужещи и цивилни служители);

- заявки за доставка на учебни материали по английски език и процедури за получаването и разпределението им за всички езикови програми;

в/ планира обучението по английски език съвместно със Съвместното командване на силите, щабвете на видовете въоръжени сили, висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски” чрез изготвяне на:

- регистър на курсовете, в който се включват и курсовете по общ и специализиран английски език, провеждани във висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски“;

- обобщени заявки за обучение по английски език на военнослужещи и цивилни служители в страната и чужбина;

- годишен план за придобиване и повишаване на квалификацията и преквалификацията;

г/ координира дейностите по организацията на цялостния процес на обучение по английски език между Министерството на отбраната, Съвместното командване на силите, щабвете на видовете въоръжени сили, висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски“;

д/ определя реда и условията за провеждане на изпитите за определяне на ниво на владеене на английски език съгласно стандартизационно споразумение на НАТО STANAG 6001 чрез изготвяне на:

- спецификации за провеждането на изпита по английски език съгласно STANAG 6001;

- заповеди относно реда за провеждането на изпити по чужди езици съгласно STANAG 6001;

- графици за провеждане на изпитните сесии по английски език съгласно STANAG 6001;

е/ съвместно с ръководителите на езиковите департаменти и катедри и структурите по личния състав на Съвместното командване на силите, видовете въоръжени сили и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната участва в извършването на контрола и оценката на обучението по английски език;

ж/ изготвя:

- отчети и анализи за изпълнението на Цел на въоръжените сили Е 0356 „Езикови умения на силите за развърщане“;
- отчети и анализи на резултатите от обучението по английски език във висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски“;
- меморандуми за планиране на необходимите финансови средства за осигуряване на обучението и тестването по английски език;
- споразумения с други страни в областта на обучението по английски език;
- отчети и анализи за провеждането на изпитите за определяне на нивото на владеене на английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001;

з/ поддържа международни контакти с:

- Бюрото за международно езиково координиране (BILC) към Групата за обучение на НАТО (NTG) по въпросите, свързани с обучението по английски език и разработването и провеждането на изпити за определяне на нивото на владеене на английски език съгласно стандартизационното споразумение на НАТО STANAG 6001;
- Офиса за отбранително сътрудничество към Посолството на САЩ в София по разработване на програмите за обучение по английски език и материално-техническото осигуряване, свързано с използването на системата American Language Course (ALC);
- страните-членки на НАТО и страните, участващи в инициативата „Партньорство за мир“ в областта на обучението и разработването на тестове по английски език;

и/ поддържа база данни за:

- обучението, преминало от преподавателите и инструкторите в страната и в чужбина;
- наличните учебни материали, използвани за обучението по английски език;
- резултатите на обучаемите в квалификационните курсове по английски език;
- резултатите от проведените изпити по английски език съгласно STANAG 6001.

2. Съвместното командване на силите, видовете въоръжени сили и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната:

- изготвят ежегодни планове за обучение на военнослужещите и цивилните служители, чиито длъжности изискват владеене на английски език и ги предлагат за утвърждаване от съответните командири/началници;
- организират и отговарят за подбора на обучаемите за курсовете по английски език;

- изготвят предложения за включване в курсове по английски език на военнослужещи и цивилни служители;
- контролират изпълнението на програмите за обучение по английски език във военните формирования/структури;
- изготвят заявки за техническите средства и учебната литература, необходими за поддържане на наличната учебно-материална база и за създаване на нови езикови кабинети за осигуряване на обучението по английски език във военните формирования от силите за развърщане и подготовката на контингентите за участие в мисии зад граница;
- изготвят ежегоден доклад за състоянието на учебно-материалната база и учебната литература и материали, използвани за обучението по английски език във военните формирования/структури;
- изготвят предложения за повишаване на професионалната квалификация на инструкторите по английски език във военните формирования/структури;
- ръководят изпълнението на Цел на въоръжените сили Е 0356 „Езикови умения на силите за развърщане“;
- изготвят и изпращат в дирекция „Управление на човешките ресурси“ шестмесечни и годишни анализи и отчети за резултатите от обучението по английски език на военнослужещите и цивилните служители от подчинените им структури и изпълнението на Цел на въоръжените сили Е 0356 „Езикови умения на силите за развърщане“;
- поддържат база данни за личния състав, преминал и/или предвиден за обучение по английски език в страната и чужбина.

3. Висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски“:

- организират разработването на учебните програми за обучението по английски език към учебните планове за придобиване на образователно-квалификационни степени „бакалавър“ и „магистър“ по професионално направление „Военно дело“ и „Национална сигурност“;
- организират разработването на учебните планове и програми за квалификационните курсове по общ и специализиран военен английски език;
- утвърждават планове на езиковите катедри/департаменти за повишаване на квалификацията на преподавателите по английски език и за поддържане и развиване на учебно-материалната база;
- планират, организират и контролират работата в Центровете за самостоятелна работа и Центровете за дистанционно обучение;
- планират, организират и контролират провеждането, съхраняването и отчитането на тестовете ALCPT със слушателите, курсантите, специализантите и кандидатите за предварително тестване;
- предлагат създаването на нови и промяната на съществуващи курсове по английски език съгласно Наредбата за условията и реда за разработването и планирането на курсове за придобиване, повишаване на квалификацията и преквалификацията, както и за кандидатстването на военнослужещите и

цивилните служители от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия за обучение в тях;

- организират и контролират провеждането на курсовете по английски език, утвърдени в Плана за придобиване и повишаване на квалификацията;
- организират и извършват вътрешна оценка на курсовете по общ и специализиран английски език;
- планират и организират извършването на атестирането на преподавателския състав по английски език;
- организират методически съвещания на преподавателския състав по английски език;
- организират провеждането на изпитните сесии за определяне на нивото на владеене на английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001;
- поддържат база данни за военнослужещите и цивилните служители, завършили квалификационни курсове по английски език и техните резултати;
- поддържат учебно-материалната база и контролират наличността и състоянието на учебната литература по английски език;
- въвеждат и прилагат съвременни технологии за подпомагане на обучението по английски език.

V. ПЛАНИРАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

Планирането на обучението на курсантите и слушателите се извършва във висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски” в съответствие с учебните планове за придобиване на образователно-квалификационните степени „бакалавър“ и „магистър“ от професионално направление „Военно дело“.

Планирането на обучението на сержантския състав се извършва в професионалните сержантски (старшински) колежи, въз основа на учебните планове за придобиване на професионална квалификация по специалности от професионално направление „Военно дело и отбрана“ за сержантския състав.

Планирането на обучението по английски език в квалификационни курсове се извършва по ред и процедури, определени от *Наредбата за условията и реда за разработването и планирането на курсове за придобиване, повишаване на квалификацията и преквалификацията, както и за кандидатстването на военнослужещите и цивилните служители от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия за обучение в тях.*

Ежегодно, министърът на отбраната утвърждава *План за придобиване и повишаване на квалификацията на военнослужещите и цивилните служители*, в който, на основата на заявените потребности, е включено и обучението по английски език.

Обучението по английски език във формированията на силите с висока и ниска степен на готовност, определени да участват в мисии, се планира като елемент от плановете за бойна подготовка.

VI. СТРУКТУРИ, ПРОВЕЖДАЩИ ОБУЧЕНИЕ ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК. КАТЕГОРИИ ОБУЧАЕМИ

Обучение по английски език на военнослужещи и цивилни служители от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия се провежда:

1. във Военна академия „Г. С. Раковски“;
2. в НВУ „Васил Левски“;
3. във ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“;
4. в департамент „Чуждоезиково обучение“ – гр. Шумен;
5. в професионалните сержантски (старшински) колежи;
6. в чуждестранни военно-образователни институции;
7. във военните формирования на декларираните сили.

Военна академия „Г. С. Раковски“ обучава следните категории обучаеми:

- слушатели, обучаващи се по специалностите от професионално направление „Военно дело“;

- слушатели, обучаващи се по специалност „Стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили“ (Генералщабен курс);

- офицери, обучаващи се по специалностите от професионално направление „Национална сигурност“;

- специализанти (военнослужещи и цивилни служители) в интензивни езикови курсове за допълнителна квалификация съгласно ежегодния План за придобиване и повишаване на квалификацията.

НВУ „В. Левски“ и ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ обучават следните категории обучаеми:

- курсанти, обучаващи се за придобиване на образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по професионално направление „Военно дело“ или за квалификация по „Военно дело“;

- специализанти (военнослужещи и цивилни служители) в езикови курсове по общ и специализиран английски съгласно ежегодния План за придобиване и повишаване на квалификацията.

Департамент „Чуждоезиково обучение“ – гр. Шумен към НВУ „В. Левски“ обучава специализанти (военнослужещи и цивилни служители) в езикови курсове по общ и специализиран английски съгласно ежегодния План за придобиване и повишаване на квалификацията.

Чуждестранни военнослужещи и цивилни лица се обучават във висшите военни училища и ВА „Г. С. Раковски“ по двустранни споразумения в областта на висшето военно образование, както и в департамент „Чуждоезиково обучение“ – гр. Шумен, сертифициран като Център за обучение на НАТО по инициативата „Партньорство за мир“.

В професионалните сержантски (старшински) колежи се обучават кадети за придобиване на професионална квалификация по специалности от професионално направление „Военно дело и отбрана“.

Във военните формирования на Българската армия се провежда обучение на военнослужещи и цивилни служители по плановете за бойна подготовка и по плановете за подготовка на контингентите и формированията за участие в многонационални операции.

В образователни и квалификационни курсове по английски език, провеждани в чуждестранни военно-образователни институции, се обучават военнослужещи и цивилни служители по двустранни споразумения, програми и планове.

VII. ВИДОВЕ ОБУЧЕНИЕ ПО И НА АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

1. Обучение на офицерите за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ във Военна академия „Г. С. Раковски“

Промените в системата на обучение по английски език във Военна академия „Г. С. Раковски“ трябва да бъдат насочени към повишаване на езиковите умения на слушателите от професионални направления „Военно дело“ и „Национална сигурност“.

За тази цел, от учебната 2012/2013 г. следва да се въведат нови критерии за входящото ниво на владеење на английски език на офицерите, които да се регламентират в ежегодните заповеди за приемане във Военна академия „Г. С. Раковски“. Тези входни критерии за степен на владеење на английски език са съобразени с по-високите резултати на изпита по английски език съгласно STANAG 6001, показани от випускниците на висшите военни училища през последните години, новите изходни изисквания за владеење на английски език от курсантите-випускници, както и намаления срок на обучение в новите учебни планове на Военна академия „Г. С. Раковски“.

От учебната 2012/2013 г. офицерите, кандидатстващи за обучение във Военна академия „Г. С. Раковски“, трябва да владеят английски език, както следва:

а/ за обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Стратегическо ръководство на отбраната и

въоръжените сили“ от професионално направление „Военно дело“ във факултет „Национална сигурност и отбрана“ – на ниво минимум 2⁺-2⁺-2⁺-2 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001;

б/ за обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ от професионално направление „Военно дело“ във факултет „Командно-щабен“ във всички форми на обучение – на ниво минимум 2222 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001;

в/ за обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ от професионално направление „Национална сигурност“ във факултетите на Военна академия „Г. С. Раковски“ – на ниво минимум 2222 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001.

При завършване на обучението си, офицерите задължително полагат изпит по английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001 и трябва да постигнат както следва:

- за специалност „Стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили“ от професионално направление „Военно дело“ във факултет „Национална сигурност и отбрана“ – ниво минимум 3-2⁺-3-2 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001;

- за специалностите от професионално направление „Военно дело“ във факултет „Командно-щабен“ – за редовна форма ниво минимум 2⁺-2⁺-2⁺-2 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001, а за задочна форма – ниво минимум 2⁺-2-2⁺-2 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001;

- за специалностите от професионално направление „Национална сигурност“ във факултетите на Военна академия „Г. С. Раковски“ – ниво минимум 2⁺-2-2⁺-2 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001.

От учебната 2013/2014 г. при наличие на чуждестранни обучаеми, владеещи английски език на ниво минимум 2⁺-2⁺-2⁺-2 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001, обучението по специалност „Стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили“ от професионално направление „Военно дело“ във факултет „Национална сигурност и отбрана“ да се провежда на английски език.

За тази цел, до края на учебната 2011/2012 г., началникът на Военна академия „Г. С. Раковски“ да организира разработването и утвърждаването по установения ред на учебна документация за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили“, която се преподава на английски език.

Изискванията към учебните програми по английски език на обучаващите се за придобиване на образователно-квалификационна степен във Военна академия „Г. С. Раковски“ са посочени в Приложение 1.

2. Обучение на курсантите за придобиване на образователно-квалификационна степен „бакалавър“ в НВУ „Васил Левски“ и ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“

Промените в системата на обучение по английски език на курсантите от НВУ „Васил Левски“ и ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ трябва да бъдат насочени към достигане в края на обучението на езикови умения на минимум ниво 2222 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001 за учебни планове А и В и минимум 1111 за Учебен план С.

От учебната 2012/2013 г. входните критерии за степен на владене на английски език да се определят в ежегодната министерска заповед, регламентираща приема на кандидатите за висшите военни училища. Тези критерии следва да бъдат съобразени с промяната на формите и сроковете за обучение на курсантите по учебни планове А, В и С в съответствие с постановките на Бялата книга за отбраната.

За курсантите, придобиващи образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по военна и/или гражданска специалност със срок на обучение 4 години и 8 месеца (Учебен план А), задължителният хорариум от часове за обучение по английски език да е минимум 700 часа.

За курсантите, придобиващи образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по военна специалност със срок на обучение 3 години (Учебен план В), задължителният хорариум от часове за обучение по английски език да е минимум 700 часа.

За курсантите, придобиващи квалификация по „Военно дело“ със срок на обучение до 1,5 години (Учебен план С), задължителният хорариум от часове по английски език да е минимум 80 часа, а допълнителните и свободно избираемите дисциплини (7-8 час) трябва да допълват обучението до 200 часа във вид на обучение по обща военна терминология и/или поддържащо обучение.

Всяко висше военно училище в учебно-плановата си документация разпределя самостоятелно задължителния хорариум по английски език по семестри и определя начините за контрол на успеваемостта на курсантите.

В края на обучението си, всички курсанти полагат задължително изпит по английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001, а по време на обучението си имат право на още едно безплатно явяване на този изпит.

За постъпилите от учебната 2012/2013 г. курсанти се изисква да завършват с резултати по английски език, както следва:

- за придобиващите образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по военна и/или гражданска специалност със срок на обучение 4 години и 8 месеца – минимум 2222 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001;

- за придобиващите образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по военна специалност със срок на обучение 3 години –минимум 2222 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001;

- за придобиващите квалификация по „Военно дело“ със срок на обучение до 1,5 години – минимум 1111 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001.

Примерно разпределение на задължителния хорариум по английски език в програмите за придобиване на образователно-квалификационна степен в НВУ „В. Левски“ и ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ е посочено в Приложение 2.

3. Обучение на сержантите за придобиване на професионална квалификация в професионалните сержантски (старшински) колежи

От учебната 2012/13 г. обучението по английски език да се извършва при хорариум до 240 часа като част от учебната програма за придобиване на професионална квалификация по специалности от професионално направление „Военно дело и отбрана“.

4. Обучение на военнослужещите и цивилните служители в квалификационни курсове по общ и специализиран английски език във висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски“

Приоритетно в квалификационните курсове да се обучават военнослужещи и цивилни служители от военните формирования на силите с висока и ниска степен на готовност, както и военнослужещи и цивилни служители, определени за работа в многонационална среда.

Редът и механизмите за подбор на обучаемите и провеждане на курсовете се определя в заповед на министъра на отбраната в съответствие с изискванията за съответния курс, посочени в Стратегията.

Учебните програми по общ и по специализиран военен английски език се разработват на модулен принцип. За различните нива съотношението на общ към специализиран военен английски език се съобразява с целите на курса и нивото на владеене на английски език на обучаемите.

През календарната 2011 г. началниците на висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски“ да организират разработването и утвърждаването по съответния ред на нова учебна документация за курс по английски език IV ниво, съобразена с променените срокове на обучение, посочени в Стратегията.

От началото на календарната 2012 г. планирането, организирането и провеждането на курс по английски език IV ниво да се извършва съгласно хорариума, утвърден в новата учебна документация.

4.1. Курсове по общ английски език

Обучението в курсове по общ английски език се провежда в езиковите департаменти и катедри на ВА „Г. С. Раковски“, НВУ „В. Левски“, департамент „Чуждоезиково обучение“ – гр. Шумен и ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“.

Обучението се осъществява в курсове на четири нива:

Първо ниво – с продължителност 18 седмици (540 часа).

Целта на курса е да даде начална подготовка на обучаемите, които до момента не са изучавали английски език, като в края на курса обучаемите могат да покрият ниво 1 по някои от уменията съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001.

Второ ниво – с продължителност 18 седмици (540 часа).

До обучение се допускат лица, притежаващи сертификат за положен тест ALCPT с необходимия брой точки съгласно входните изисквания, като в края на курса от обучаемите се изисква да покрият ниво минимум $1^+ - 1 - 1^+ - 1$ съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001.

Трето ниво – с продължителност 15 седмици (450 часа).

До обучение в това ниво се допускат лица, притежаващи удостоверение за владение на английски език на ниво минимум $1^+ - 1 - 1^+ - 1$ съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001, като в края на курса, от обучаемите се изисква да покрият ниво минимум 2222 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001.

Четвърто ниво - с продължителност 15 седмици (450 часа).

До обучение в това ниво се допускат лица, притежаващи удостоверение за владение на английски език на ниво минимум 2222 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001, като в края на курса, от обучаемите се изисква да покрият ниво минимум $3 \ 2^+ \ 3 \ 2^+$ съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001.

Обучаващите се в курсовете по английски език I ниво се подбират съгласно потребностите на военните формирования/структури и в съответствие с годишния план за обучение. Обучаващите се в следващите нива се подбират в съответствие с нивото на владение на езика и изискванията за съответния курс.

За кандидатстване за обучение в курсове по общ английски език III и IV ниво, в специализирани курсове, както и в курсове за обучение в чужбина се изисква удостоверение за владение на английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001 (за курсовете в чужбина – придобито до 3 (три) години преди началото на курса).

При наличие на повече от една група обучаеми за определено ниво задължително на място се провежда тест ALCPT с цел формиране на хомогенни групи.

Учебните занятия се провеждат по схемата: шест часа на ден в присъствието на преподавател и по два часа за самостоятелна подготовка с допълнителни материали и технически средства (при възможност в Центровете за самостоятелна работа).

Изискванията към курсовете по общ и специализиран английски език са посочени в Приложение 3.

4.2. Курсове за поддържане на нивото и курсове за специализиран английски

Поддържащите курсове са с продължителност до осем седмици и са предназначени за поддържане на постигнатото ниво на владеене на английски език.

Курсовете за изучаване на специализиран английски език и военна терминология се организират по заявка. Те са с продължителност до осем седмици и имат за цел усвояване на допълнителна военна и специализирана терминология.

4.3. Дистанционни курсове

Дистанционното обучение разширява възможностите за обучение, тъй като намалява финансовите разходи за провеждането му и за него не е необходимо пълно откъсване от преките служебни задължения на обучаемите.

Предвид особеностите на езиковото обучение, дистанционното обучение е подходящо основно за курсове за поддържане на нивото, специализирани курсове и дистанционни модули на обучение по общ английски език (предимно курсове III и IV ниво).

Началниците на НВУ „В. Левски“ и ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ е необходимо да продължат да развиват възможностите на създадените Центрове за дистанционно обучение и да планират и осигурят пълноценното им използване.

Началникът на Военна академия „Г. С. Раковски“ да организира изграждане на Център за дистанционно езиково обучение и разработването и провеждането на дистанционни пилотни курсове от началото на календарната 2013 г. за нуждите на офицерите, обучаващи се по специалностите от професионално направление „Национална сигурност“ и в задочна форма на обучение по специалностите от професионално направление „Военно дело“.

5. Обучение на военнослужещите и цивилните служители в квалификационни курсове, провеждани на английски език във висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски“

До края на учебната 2011/2012 г. за организиране на обучението на военнослужещи и цивилни служители в квалификационни курсове, провеждани на английски език, да бъдат разработени както следва:

5.1. Във Военна академия „Г. С. Раковски“:

- отделни модули от учебната програма на курс „Стратегически курс“ – с продължителност до 3 месеца;
- отделни модули от учебната програма на курс „Мениджмънт на отбраната“ – с продължителност до 3 месеца.

5.2. В НВУ „В. Левски“ и ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“:

- курсове за офицери, участващи в декларираните формирования/структури по Цел на въоръжените сили Е 0356 – с продължителност до 3 месеца.

От началото на учебната 2013/2014 г. отделни модули от курсовете „Стратегически курс“ и „Мениджмънт на отбраната“ във ВА „Г. С. Раковски“ да се провеждат на английски език с военнослужещи, предвидени за повишаване във военно звание „полковник“ и притежаващи удостоверение за владеене на английски език минимум 2222 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001, придобито до 3 години преди началото на курса.

От учебната 2013/2014 г. във висшите военни училища да се провеждат курсове, преподавани на английски език, за офицери, участващи във военни формирования/структури по Цел на въоръжените сили Е 0356 по заявка на командирите/началниците на съответните военни формирования/структури. В тези курсове да бъдат включвани офицери от съответните формирования/структури, притежаващи удостоверение за владеене на английски език минимум 2222 съгласно STANAG 6001, придобито до 3 години преди началото на курса.

В учебно-плановата документация на курсовете и модулите, преподавани на английски език, да се предвиждат допълнителни часове по специализиран английски език.

6. Обучение на военнослужещите и цивилните служители в декларираните формирования/структурите на силите с висока и ниска степен на готовност по Цел на въоръжените сили Е 0356

Обучението да се извършва като неразделна част от системата както за подготовка на декларираните формирования от силите с висока и ниска степен на готовност, така и за участие в различни операции и мисии, като част от многонационални контингенти при изпълнението на задачи в целия

спектър на съвременните военни операции. Планира се като начално и/или поддържащо обучение по английски език, предимно за войнишкия и сержантския състав.

VIII. НАЧИНИ ЗА ОЦЕНКА И КОНТРОЛ НА УМЕНИЯТА ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

1. Начини за оценка и контрол на уменията по английски език на курсантите във висшите военни училища:

а/ входен тест – определя се, а при нужда се разработва, от съответната обучаваща институция;

б/ текущ контрол – извършва се от преподавателите в съответствие с изискванията на учебно-плановата документация на висшето военно училище, като за оценка на уменията на обучаемите се използват предимно тестове от съответната учебна програма или система;

в/ изпит по английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001 – полага се задължително от всички курсанти в края на обучението им.

Резултатът от изпита по английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001 има значителна тежест при образуването на крайната комплексна оценка на обучаемите.

2. Начини за оценка и контрол на обучаващите се за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ по професионални направления „Военно дело“ и „Национална сигурност“ във ВА „Г. С. Раковски“:

а/ входен тест – определя се, а при нужда се разработва, от съответната обучаваща институция за определяне на входното ниво на владеене на езика на обучаемите и формирането на хомогенни групи в началото на обучението;

б/ текущ контрол – извършва се от преподавателите в съответствие с изискванията на учебно-плановата документация, като за оценка на уменията на обучаемите се използват предимно тестове от съответната учебна програма или система;

в/ изпит по английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001 – полага се задължително в края на обучението за придобиване на образователно-квалификационна степен по професионални направления „Военно дело“ и „Национална сигурност“ във ВА „Г. С. Раковски“ във всички форми на обучение.

Резултатът от изпита по английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001 има значителна тежест при образуването на крайната комплексна оценка на обучаемите.

3. Начини за оценка и контрол на обучавашите се в квалификационните курсове по английски език във висшите военни училища и ВА „Г. С. Раковски“

а/ предварителни и входни тестове – предварителен тест ALCPT се провежда само за кандидатите за обучение във II ниво.

При наличие на повече от една група обучаеми за определено ниво задължително на място се провежда входен тест ALCPT с цел формиране на хомогенни групи;

б/ текущ контрол – извършва се от преподавателите в съответствие с изискванията на учебно-плановата документация, като за оценка на уменията на обучаемите се използват предимно тестове от съответната учебна програма или система;

в/ изходен (финален) контрол – от учебната 2011/2012 г. като форма на контрол след проведен курс по общ английски език II-IV ниво се въвежда задължителен изпит за определяне на нивото на владеење на английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001. Задължителният изпит се планира в рамките на редовната изпитна сесия съгласно STANAG 6001 и се провежда към края на курса на обучение.

За успешно завършен курс се счита постигането на минималните изходни изисквания за ниво на владеење на английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001, определени за курсовете II-IV ниво, и минималните изисквания на теста ALCPT за ниво I, съгласно Приложение 3 на Стратегията.

4. Проверка на езиковите умения на военнослужещи и цивилни служители съгласно изискванията на стандарта на НАТО STANAG 6001

Основна форма за оценяване на степента на владеење на английски език е изпитът по английски език, разработен в съответствие със стандарта на НАТО STANAG 6001. Този вид оценяване не е обвързано с конкретна учебна програма или система и дава представа за степента на владеење на всяко едно от четирите езикови умения слушане, говорене, четене и писане.

Изпитите по английски език за определяне на нивото на владеење на езика, съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001 се изготвят и провеждат единствено от специализирано звено в дирекция „Управление на човешките ресурси“ на Министерството на отбраната.

Условията и реда за разработване и провеждане на изпитите за определяне на нивото на владеене на английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001 се уреждат с отделен акт на министъра на отбраната.

С цел оптимизиране на изпитния процес, поетапно да се премине към използването на компютърно подпомагани тестове за определяне на нивото на владеене на английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001 за уменията четене, слушане и писане.

IX. ПРЕПОДАВАТЕЛИ

За преподаватели по английски език се назначават цивилни служители и военнослужещи съгласно Закона за висшето образование и Закона за развитие на академичния състав.

Новоназначените преподаватели се обучават в курсове за изучаване на методиките за преподаване на общ и специализиран английски език. Повишаването на квалификацията на преподавателите по английски език се осъществява в система от курсове в страната и в чужбина. Участието в курсовете се организира по ред, установен от министъра на отбраната. Придобиването на по-висока квалификация е условие за професионално развитие на преподавателите.

За преподаването на учебните дисциплини за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили“ от професионално направление „Военно дело“ и квалификационни курсове и модули, провеждани на английски език във ВА „Г. С. Раковски“ и висшите военни училища, се привлича академичен и инструкторски състав, владеещ английски език на ниво минимум 2⁺-3-3-2⁺ съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001.

За офицерския състав, заемащ академични и инструкторски длъжности по Закона за отбраната и въоръжените сили във ВА „Г. С. Раковски“ и висшите военни училища, в изпълнение на ПМС № 333/29.12. 2010 г. за приемане на План за развитие на въоръжените сили на Република България, е необходимо:

- за академичните длъжности „асистент“, „главен асистент“, „доцент“ и „професор“, както и за длъжността „инструктор“, да се въведат в длъжностните характеристики изисквания за владеене на английски език на ниво минимум 2222 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001;

- да не се допуска назначаване, преназначаване и повишаване в длъжност без владеене на английски език на ниво минимум 2222 съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001;

- началниците на ВА „Г. С. Раковски“ и висшите военни училища да организират по утвърден график допълнително обучение на наличния преподавателски състав за повишаване на нивото на владеене на английски език, както и допълнително да включват със своя заповед до двама преподаватели във всеки квалификационен курс по английски език който се провежда в съответната обучаваща институция по *Плана за придобиване и повишаване на квалификацията и преквалификацията*.

X. ФИНАНСИРАНЕ

Финансовите средства за обучението по английски език се планират и изразходват приоритетно за изпълнението на Цел на въоръжените сили Е 0356 „Езикови умения на силите за развърщане“ и за усъвършенстване на учебно-материалната база, инфраструктурата и технологиите на обучение.

Планирането на финансовите средства за обучението по английски език е част от планирането при изготвянето на годишните планове за придобиване и повишаване на квалификацията и преквалификацията и се извършва от дирекция „Управление на човешките ресурси“ на Министерството на отбраната по Програма 2.3.3. „Цел на въоръжените сили Е 0356”.

Допълнително се планират финансови средства за обучение във водещи чуждестранни университети, военни академии и институции на военнослужещи и цивилни служители, сред които и преподавателски и инструкторски състав по английски език.

Отделят се необходимите финансови средства за разработване и апробиране на вариантите за изпитите по английски език съгласно стандарта на НАТО STANAG 6001, провеждането на изпитните сесии по английски език съгласно STANAG 6001, както и за повишаване на квалификацията на езиковите експерти, участващи в разработването и провеждането на изпитите по английски език съгласно STANAG 6001.

По заявка на видовете въоръжени сили се планират средства за осигуряване и провеждане на обучението по английски език в декларираните формирания от силите за развърщане и при подготовката на контингенти за участие в мисии зад граница.

Висшите военни училища и ВА „Г. С. Раковски“ планират своите текущи и административни разходи за организиране на обучението по английски език на курсантите, слушателите и обучаемите в квалификационните курсове по английски език.

XI. УЧЕБНО-МАТЕРИАЛНА БАЗА

Учебно-материалната база се поддържа и развива от висшите военни училища, ВА „Г. С. Раковски“ и военните формирания.

Началниците на висшите военни училища и ВА „Г. С. Раковски“ определят длъжностни лица, отговорни за поддържането на техническите средства за обучение по английски език и изготвят планове за поддържане, ремонтване и модернизирване на учебно-материалната база в следните направления:

- подобряване на инфраструктурата на департамент „Чуждоезиково обучение” – гр. Шумен, езиковите департаменти и катедри;
- поддържане на Центровете за самостоятелна работа и осигуряването им с необходимите разнообразни и актуални материали за самоподготовка;
- създаване и поддържането на фондове за специализирана литература и материали;
- въвеждане на мултимедийни системи и продукти за обучение;
- доизграждане на центровете за дистанционно обучение;
- закупуване на нови учебни материали и помагала;
- подобряване работната среда на преподавателите;
- изграждане на нови и обновяване на съществуващите битови корпуси за настаняване на курсантите и специализантите.

Изисквания

към учебните програми по английски език на обучаващите се за придобиване на образователно-квалификационна степен във Военна академия „Г. С. Раковски“

специалност	входни изисквания (минимум)	задължителен хорариум (минимум)	изходни изисквания (минимум)
„Стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили“	2 ⁺ 2 ⁺ 2 ⁺ 2	240 ч. (7-8 ч.)	3 2 ⁺ 3 2
Специалностите от професионално направление „Военно дело“ във факултет „Командно-щабен“ – редовна форма на обучение	2222	240 ч. редовни; 240 ч. избираеми (7-8 ч.)	2 ⁺ 2 ⁺ 2 ⁺ 2
Специалностите от професионално направление „Военно дело“ във факултет „Командно-щабен“ – задочна форма на обучение	2222	120 ч. присъствени; 240 ч. дистанционен модул	2 ⁺ 2 2 ⁺ 2
Специалностите от професионално направление „Национална сигурност“	2222	120 ч. редовни; 240 ч. дистанционен модул	2 ⁺ 2 2 ⁺ 2

**Примерно разпределение
на задължителния хорариум по английски език в програмите за
придобиване на образователно-квалификационна степен в
НВУ „В. Левски“ и ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“**

Учебен план А - 4 г. и 8 месеца

семестър	I	II	III	IV		V	VI	VII	VIII		IX	X	задължителен изпит STANAG 6001	задължителен хорариум
брой часове	60	60	60	90	изпит STANAG 6001 по желание	60	60	75	75	изпит	75	85 интензивен курс		

Учебен план В – 3 години

семестър	I	II	III		IV		V	VI	задължителен изпит STANAG 6001	задължителен хорариум
брой часове	120	120	120	текуща оценка	120	изпит STANAG 6001 по желание	120	100		

Учебен план С – до 1,5 г.

семестър	I	II		III	задължителен изпит STANAG 6001	задължителен хорариум
брой часове	60 (редовни и/или 7-8 час)	60 (редовни и/или 7-8 час)	текуща оценка	80 (редовни и/или 7-8 час)		

Забележка: Горепосочените програми задължително използват за обучение системата ALC, като определянето на началния учебник по ALC се базира на резултатите от входен ALCPT. Освен ALC, обучението може се допълва и с други учебни материали в зависимост от специалностите в съответната учебна институция.

Изисквания към квалификационните курсове по английски език

№ по ред	вид на курса	продълж. (седмици)	учебници ALC	входни изисквания: STANAG 6001/ALCPT (минимум)	изходни изисквания: STANAG 6001/ALCPT (минимум)
1.	ниво I	18	1-12	-	45 точки
2.	ниво II	18	13-24	45 точки	1 ⁺ 1 1 ⁺ 1
3.	ниво III	15	25-30	1 ⁺ 1 1 ⁺ 1	2 2 2 2
4.	ниво IV	15	31-34	2 2 2 2	3 2 ⁺ 3 2 ⁺
5.	специализирани курсове	2-8		2 2 2 2	-

Забележка: Горепосочените програми задължително използват за обучение системата ALC, като обучението може се допълва и с други учебни материали, съобразени с нивото на владеене на английски език на обучаемите и конкретните им езикови потребности.